

Oslo kommune
Bydel Østernsjø
Bydelsadministrasjonen

Møteinnkalling 4/14

Møte: Ungdomsrådet
Møtested: Kafé X, Oppsal samfunnshus
Møtetid: Tirsdag 10. juni 2014 kl. 18.30
Sekretariat: 414 79 455

SAKSKART

Åpen halvtime
Godkjenning av innkalling
Godkjenning av sakskart
Informasjon
Eventuelt

Saker til behandling

Sak 28/14	Godkjenning av innkalling og sakskart.....	1
Sak 29/14	Godkjenning av protokoll fra møtet 12.05.2014.....	1
Sak 30/14	Informasjon fra administrasjonen	1
Sak 31/14	Tilskudd til ungdomstiltak i Bydel Østernsjø 2014.....	1
Sak 32/14	"Kick-off" seminar for ungdomsrådet høsten 2014	2
Sak 33/14	Orientering om bydelens tverrfaglige-/tverretatlige samarbeidssystem	3
Sak 34/14	Bydelens forebyggende arbeid når det gjelder psykiske problemer blant barn og unge	6

Bydel Østernsjø 28.05.2014

Ina Trøan Berg
leder

Anne-Sissel Slaatsveen
sekretær

Sak 28/14 Godkjenning av innkalling og sakskart

Arkivsak: 201400020

Arkivkode: 026.2

Saksbehandler: Anne Sissel Slaatsveen

Saksgang	Møtedato	Saknr
Ungdomsrådet	10.06.14	28/14

GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSKART

Sak 29/14 Godkjenning av protokoll fra møtet 12.05.2014

Arkivsak: 201400020

Arkivkode: 026.2

Saksbehandler: Anne Sissel Slaatsveen

Saksgang	Møtedato	Saknr
Ungdomsrådet	10.06.14	29/14

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTET 12.05.2014

Sak 30/14 Informasjon fra administrasjonen

Arkivsak: 201400020

Arkivkode: 026.2

Saksbehandler: Anne Sissel Slaatsveen

Saksgang	Møtedato	Saknr
Ungdomsrådet	10.06.14	30/14

INFORMASJON FRA ADMINISTRASJONEN

Sak 31/14 Tilskudd til ungdomstiltak i Bydel Østensjø 2014

Arkivsak: 201400020

Arkivkode: 026.2

Saksbehandler: Anne Sissel Slaatsveen

Saksgang	Møtedato	Saknr
Ungdomsrådet	10.06.14	31/14

TILSKUDD TIL UNGDOMSTILTAK I BYDEL ØSTENSJØ 2014

Bystyret har i budsjettet for 2014 øremerket en avsetning på 1,5 mill. kroner til ungdomsrådene i bydelene. Direktøren for Kulturetaten har vedtatt at avsetningen til ungdomsrådene i de 15 bydelene fordeles med et grunnbeløp på kr 30 000 til hver bydel. Det resterende beløpet fordeles etter hvor mange ungdommer som bor i bydelen. Ungdomsrådet i Bydel Østensjø har mottatt en støtte på kr 123 648.

Saksframstilling:

Ungdomsrådet vedtok i sak 25/14 retningslinjer for tildeling av midler i 2014:

- a) Ungdomsrådet setter av kr 100 000 til fordeling av aktiviteter.
- b) Informasjon om muligheten til å søke midler distribueres til alle elevråd, fritidsklubber og frivillige organisasjoner i bydelen. I tillegg legges informasjon ut på bydelens websider, I Nordstrand blad og på skolens fronter.
- c) Midlene fordeles fortløpende gjennom året. Siste frist for innsendelse settes til 01.12.
- d) Skjema utarbeidet av Ung Medbestemmelse benyttes ved søknad om midler.
- e) Følgende retningslinjer benyttes ved tildeling av midler
 - Aktiviteten må ha tilknytning til og involvere ungdom fra bydelen.
 - **Det stilles krav til regnskap og rapport tilbake til ungdomsrådet.**
 - Aktiviteten skal være arrangert av ungdom og for ungdom.
- f). Det gis ikke støtte til skoleturer og skoleball.

Bydelsadministrasjonen er kjent med at det er ungdomsgrupper i bydelen som arbeider med å utforme søknad om støtte. Ved saksutsendelse hadde ikke administrasjonen mottatt søknadene. Søknadene vil eventuelt bli delt ut på møtet.

Saken legges fram uten innstilling fra bydelsdirektør.

Mary Ann Gursli /s
avdelingssjef

Anne-Sissel Slaatsveen /s
SaLTo koordinatør

Sak 32/14 "Kick-off" seminar for ungdomsrådet høsten 2014

Arkivsak: 201400020

Arkivkode: 026.2

Saksbehandler: Anne Sissel Slaatsveen

Saksgang	Møtedato	Saknr
Ungdomsrådet	10.06.14	32/14

"KICK-OFF" SEMINAR FOR UNGDOMSRÅDET HØSTEN 2014

Bakgrunn:

Leder av ungdomsrådet Ina Trøan Berg foreslo på møtet 12. mai 2014 å arrangere en «kick-off»-seminar for ungdomsrådet høsten 2014. Seminaret skal bl.a. brukes til å planlegge elevrådskonferanse.

Saksframstilling:

Bydelsadministrasjonen foreslår at ungdomsrådet nedsetter en arbeidsgruppe. Denne arbeidsgruppen utarbeider et forslag til tid, sted og program for seminaret innen 01.07.2014.

Saken legges fram uten innstilling fra bydelsdirektør.

Mary Ann Gursli /s
avdelingssjef

Anne-Sissel Slaatsveen /s
SaLTo-koordinator

Sak 33/14 Orientering om bydelens tverrfaglige-/tverretatlige samarbeidssystem

Arkivsak: 201200150

Arkivkode: 911

Saksbehandler: Anne Sissel Slaatsveen

Saksgang	Møtedato	Saknr
Bydelsutvikling, Miljø- og Kulturkomite	10.06.14	
Omsorgskomite	10.06.14	
Oppvekstkomite	10.06.14	
Ungdomsrådet	10.06.14	33/14
Råd for funksjonshemmede	11.06.14	
Bydelsutvalget	16.06.14	109/14

Tidligere vedtak i saken:

Vedtak fra tidligere behandling(er) mangler.

ORIENTERING OM BYDELENS TVERRFAGLIGE-/TVERRETATLIGE SAMARBEIDSSYSTEM**Bakgrunn:**

I bydelsutvalgets behandling av budsjett 2014 sak 191/13 avsnitt 6.2 ble det fattet følgende vedtak:

Bydelsutvalget ber administrasjonen legge fram en orienteringssak om hvordan det arbeides med tverrfaglig-/tverretatlig samarbeidssystem, samt en redegjørelse for hvilke problemer ungdom i bydelen sliter med og hvordan det arbeides i forhold til disse.

I denne saken fokuseres på det generelle arbeidet inn mot ungdom og utfordringer, mens arbeidet i enkeltsaker ikke omtales.

Saksframstilling:*1. Beskrivelse av bydelens tverrfaglige-/tverretatlige samarbeidssystem*

Bydel Østensjø har siden våren 2005 organisert det tverrfaglige og tverretatlige samarbeidet innenfor områdene psykisk helse, barnevern, rusproblematikk og kriminalitetsforebyggende tiltak i et system. De fire områdene har etablert et felles samarbeidssystem inndelt i tre nivåer med en styringsgruppe (overordnet ledelse), et samordningsutvalg (tjenesteledere) og nettverksgrupper (utførerleddet).

Intensjonen med samarbeidssystemet er å ivareta utfordringer som krever felles løsninger på tvers av fag, tjenester og etater. Videre er det en målsetting at utfordringene skal oppdages så tidlig som mulig ved kunnskap- og erfaringsutveksling. Samarbeidet skal pågå kontinuerlig, systematisk og forpliktende.

Styringsgruppa:

Stasjonssjef ved Manglerud politistasjon og/eller leder av forebyggende avsnitt
Avdelingssjef for Barne- og Ungdomspoliklinikk for psykisk helse - Oslo Syd (BUP Oslo Syd)
Utdanningsetaten v/områdedirektør
Bydelsdirektør
Avdelingssjef velferd og fritid
Avdelingssjef barn og kultur (møteleder)
SaLTo koordinator (sekretær)
Fra 2014 er Distriktpsikiatrisk enhet (DPS) invitert med som fast representant i styringsgruppa.

Oppgaver:

Styringsgruppa møtes fast 3 ganger i året. Styringsgruppa vedtar rammene for det helhetlige tverrfaglige/tverretatlige samarbeidet i Bydel Østensjø.

Styringsgruppa har vedtatt følgende innsatsområder for 2014:

- Styrke samarbeidet i enkeltsaker.
- Identifisere barn med spesielle behov på et tidligst mulig stadium.

Samordningsutvalget:

Leder av forebyggende avsnitt – Manglerud politistasjon
Enhetsleder for BUP Oslo Syd, Enhet Østensjø
Representant fra barneskolene (en rektor)
Representant fra ungdomsskolene (en rektor)
Representant fra videregående skoler (en rektor)
Avdelingssjef barn og kultur (leder utvalget)
Avdelingssjef velferd og fritid
Seksjonsleder barnehager
Representant fra Ressursenheten
Leder Tiltakssenteret /sosialtjenesten
Barnevernleder
Leder Helsetjenester barn og unge
SaLTo koordinator (sekretær)
Fra 2014 er Distriktpsikiatrisk enhet invitert med som fast representant i samordningsutvalget.

Oppgaver:

Samordningsutvalget møtes fire ganger i året. Det nedsettes arbeidsgrupper ved behov. Samordningsutvalget skal prioritere innsatsområder og ressursbruk til tiltak på tvers av sektorgrensene. Evaluere samarbeidssystemet og fremme forslag om videreutvikling.

Nettverksgrupper

Tre nettverksgrupper med målgruppe 12 – 18 år (23), er fordelt geografisk på region Bøler, region Manglerud og region Oppsal. Nettverksgruppene arbeider direkte med målgruppen innenfor samme region.

Faste representanter: barnevernet, sosiallærer, fritidsklubb, skolehelsesøster, forebyggende politi, utekontakt.

Oppgaver:

Nettverksgruppene har fem faste møter i året hvorav ett møte er felles for alle tre nettverksgruppene. Møtefrekvensen økes når det oppstår hendelser og fenomener som krever koordinerte tiltak.

Nettverksgruppene skal utveksle informasjon om tendenser i ungdomsmiljøet og drøfte generelle utfordringer. Ved hendelser og fenomener i oppvekstmiljøet som vekker bekymring, benyttes nettverksgruppene til å kartlegge utfordringene og iverksette koordinerte tiltak på et tidligst mulig tidspunkt.

Eksempler på saker som har vært behandlet i det tverrfaglige-/tverretatlige samarbeidssystemet på et eller flere nivåer det siste året:

- Utstyrsbank for utlån av sportsutstyr til barn og unge – drøfte behovet for en slik utstyrsbank og hensiktsmessig organisering.
- Barn og unge av psykisk syke foreldre – drøfte konkrete forslag til forbedringer av tilbudet til denne gruppen.
- Evaluering av krisehåndtering ved alvorlige hendelser i Bydel Østensjø.
- Samarbeid barneverntjenesten og samarbeidspartnere – halvårlig evaluering.
- Oppfølging av 10. klasse våren 2014 og andre elever som sliter i videregående skole.
- Barneranerne i Oslo – gjør det noe med trygghetsfølelsen i nærmiljøet hos oss?

2. *Utfordringer som bydelens ungdom står ovenfor*

Bydelen baserer sine vurderinger på tilgjengelig forskning og statistikk, samt erfaringer og tilgjengelig tallmateriale fra bydelens tjenester og samarbeidspartnere på områdene frafall i videregående skole, kriminalitet, unge sosialklienter, barnevern, psykisk helse.

Dette materialet benyttes bl.a. i utarbeidelse av bydelens planer, rullering av disse planene og styringsgruppas beslutninger om neste års innsatsområder.

Følgende bakgrunnsmateriale er blitt særlig vektlagt i denne vurderingen av hvilke utfordringer bydelens ungdommer står ovenfor:

- [Ung i Oslo 2012 \(NOVA – Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring\)](#)
- [Ungdata – nasjonale resultater 2010-2012 \(NOVA\)](#)
- [Barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo. Rapport basert på data fra 2013 \(Oslo politidistrikt og Oslo kommune, SaLTo\)](#)
- [Ruspolitisk handlingsplan 2014-2017](#)
- [SaLTo handlingsplan 2013-2016](#)
- [Handlingsplan for barn og unge i en vanskelig livssituasjon 2012-2015](#)
- [Tiltaksplan mot sosial eksklusjon av barn og unge fra fattige familier 2011-2014](#)

Nyere forskning og statistikk fra de offentlige tjenestene viser ingen alarmerende utvikling lokalt på bydel. Generelt viser resultatene fra de to store ungdomsundersøkelsene nasjonalt og i Oslo at dagens ungdomsgenerasjon er veltilpasset og fornøyd. Unntaket er de unges psykiske helse. Resultatene viser en tendens i retning av at omfanget av psykiske plager og problemer har økt de siste årene.

Erfaringer hos offentlig ansatte underbygger tendensene i forskningsresultatene. De opplever bydelens utfordringer som gjennomsnittlige. Allikevel har bydelen enkeltungdommer, ungdomsgrupper eller miljøer som har utfordringer av ulik alvorlighetsgrad. Bl.a. melder tjenestene om ungdommer i den yngste aldersgruppen som bruker cannabis i skoletiden, alvorlige konflikter og overgrep med utgangspunkt i sosiale medier, ungdommer som sliter psykisk og er passive og sosialt isolert. Unge som har vanskeligheter med å finne et yrke eller en utdanning som passer deres ferdighetsnivå og interesser.

Hvilke spesielle utfordringer en ungdomsgenerasjon står ovenfor vil være i endring. Bydelen mener det ut fra nåværende situasjon er særlig viktig å ha fokus på følgende utfordringer i sitt arbeid for ungdom i bydelen:

- unges psykiske helse
- skolefravær i grunnskole og videregående skole
- unge som faller utenfor fellesskapet pga. av familiens økonomi
- bruk av cannabis
- unges bruk av sosiale medier
- grenseoverskridende seksuell atferd og seksuelle overgrep

3. *Hvordan det arbeides med disse områdene*

Bydelen har forankret arbeidet med disse områdene i sitt planverk. Eksempelvis er psykisk helse satt på dagsorden i 2014 med et eget tverrfaglig innsatsområde i bydelens årsplan med flere konkrete tiltak. Skolefravær i grunnskole og videregående skole har egne tiltak i SaLTo handlingsplan, i årsplan og i verbalvedtak i budsjettet. Når det gjelder bruk av cannabis, har bydelen et eget hasjavvenningsprogram som inngår i Ruspolitisk handlingsplan og i SaLTo handlingsplan. Tiltak for unge som faller utenfor fellesskapet er bl.a. ivaretatt av Tiltaksplan mot sosial eksklusjon av barn og unge fra fattige familier.

Når det gjelder unges bruk av sosiale medier, grenseoverskridende seksuell atferd og seksuelle overgrep, er disse områdene omtalt i SaLTo handlingsplan. Men disse to utfordringene er fortsatt i en planleggingsfase. Det har vist seg å være noe krevende å finne gode, målrettede tiltak, bl.a. fordi målgruppen er vanskelig å identifisere/avgrense. Det er også ønskelig å iverksette tiltak som supplerer skolens tilbud på en god måte og som kan gi effekt.

Bydelsdirektørens forslag til vedtak

[Redegjørelse om tverrfaglig-/tverretattlig samarbeidssystem, samt hvilke utfordringer ungdom i bydelen har og hvordan det arbeides med disse utfordringene tas til orientering.](#)

Tove Stien /s
bydelsdirektør

Mary Ann Gursli /s
avdelingssjef

Sak 34/14 Bydelens forebyggende arbeid når det gjelder psykiske problemer blant barn og unge

Arkivsak: 201400325

Arkivkode: 222.0

Saksbehandler: Vigdis Malt Marøy

Saksgang	Møtedato	Saknr
Oppvekstkomite	10.06.14	
Ungdomsrådet	10.06.14	34/14
Råd for funksjonshemmede	11.06.14	
Bydelsutvalget	16.06.14	108/14

Tidligere vedtak i saken:

Vedtak fra tidligere behandling(er) mangler.

BYDELENS FOREBYGGENDE ARBEID NÅR DET GJELDER PSYKISKE PROBLEMER BLANT BARN OG UNGE

Sammendrag:

Bakgrunn

I bydelsutvalgets behandling av budsjett 2014, BU-sak 191/13, ble det under avsnitt 6.2 fattet følgende vedtak:

Bydelsutvalget ber om å få en sak som omhandler bydelens forebyggende arbeid når det gjelder psykiske problemer blant barn og unge før sommeren 2014. I saken presenteres:

- 1. Hvilke tilbud som gis til barn og unge og deres foreldre av de ulike instansene i bydelen som jobber med dette*
- 2. Omfanget av arbeidet som gjøres i dag*
- 3. Signaler som er gitt om økonomisk satsing på området fra sentrale myndigheter*
- 4. Gevinster som ligger i å organisere arbeidet annerledes*
- 5. Hvordan eventuelle ressurser kan utnyttes best mulig i bydelen*
- 6. Kapasitet og ressurser*

Under samme avsnitt ble det fattet vedtak om at administrasjonen skulle arrangere et seminar for bydelens politikere om bydelens forebyggende arbeid med psykisk helse barn og unge. Seminaret ble gjennomført 07.04.2014. I seminarprogrammet var bredden i bydelens tjenestetilbud vektlagt, og tilbudene ble presentert av ansatte som er i nær kontakt med aktuelle brukergrupper. Det ble iht vedtaket orientert nærmere om tilbudet som gis til ungdom og deres familier i Ski kommune. Vedlegg 1.

Helt siden Opptrappingsplanen for psykisk helse (1999-2008), har sentrale myndigheter hatt psykisk helse som et prioritert område. Det er utarbeidet veiledere for psykisk helsearbeid både for voksne og for barn og unge. Sistnevnte, *Psykisk helsearbeid for barn og unge i kommunene*, IS-1405/2007, gir overordnede rammer, beskrivelse av fagfeltet, og gir råd og veiledning til kommunene. Oslo kommune sentralt har hatt egen psykisk helseplan og bydelene har utarbeidet sine lokale planer. Helsetaten har nylig fått i oppdrag av Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester å utarbeide utkast til ny handlingsplan for psykisk helsearbeid. Utkastet skal leveres byrådsavdeling innen 01.06.2014, og fremmes for bystyrebehandling høsten 2014.

Samhandlingsreformen retter tydelig fokus på å styrke det forebyggende helsearbeidet i kommunene. Kommunene skal ha oversikt over grunnleggende lokale helseutfordringer og skal rette forebyggende innsats mot tiltak som har dokumentert effekt. Folkehelseinstituttet har utgitt rapporter og veiledninger som kan benyttes som grunnlag for forebyggende arbeid innen psykisk helse. *Bedre føre var. Psykisk helse: Helsefremmende og forebyggende tiltak og anbefalinger - Rapport 2011:1*. Bydelen bruker dette som en del av grunnlaget i sitt planarbeid.

Økningen i befolkningen i Oslo de senere årene, kombinert med en stor andel voksne med psykiske helseutfordringer, som er brukere av bydelens tjenester, og ofte mottar ytelser fra flere tjenester, stiller bydelens ansatte ovenfor nye utfordringer.

Psykiske problemer i oppveksten kan ha omfattende følger for personens psykisk helse som voksen. Det er viktig at bydelens ansatte er i stand til å se signalene og tilby rett hjelp på et tidlig tidspunkt, for å forebygge utvikling av psykiske lidelser hos barn og unge.

Innføring av samhandlingsreformen stiller økte krav til kompetansen i bydelen, flere skal behandles i kommunen, og veksten i spesialisthelsetjenesten skal dempes. Reformen stiller større krav til samarbeidskompetanse hos bydelens ansatte.

Saksframstilling

Psykisk helse er bydelens overordnede satsingsområde i 2014 og målsettingene er at bydelens ansatte har god kjennskap til hverandres tjenester og at enslige og familier med psykiske helseutfordringer møter samordnede og godt koordinerte tjenester.

Kompetanseheving hos ansatte i Bydel Østensjø i 2013/2014:

For å øke ansattes kjennskap til bydelens og samarbeidende tjenesters tilbud rettet mot barn og unge, er det nylig utarbeidet en samlet oversikt over tjenestesteder og deres tilbud, presentert som «Huset». «Huset» er lett tilgjengelig på bydelens intranett og viser aktuelle instanser, i og utenfor bydelen, som arbeider med barn og unge det er knyttet bekymring til. «Huset» er et verktøy og en hjelp for ansatte i bydelen når det er behov for hjelp fra andre tjenester. Lett tilgjengelig informasjon, kombinert med realistiske forventninger til hva samarbeidende tjenester kan tilby, er en forutsetning for godt samarbeid. Samordnet og samtidig hjelp fra flere tjenester er i noen saker nødvendig. Tverrfaglig samarbeid, med samordnet og samtidig hjelp, er ofte nødvendig når barn, ungdom eller en familie har utfordringer knyttet til psykisk helse. I komplekse saker er det nødvendig å etablere kontakt med eksempelvis barnevern, psykisk helseteam, BUP eller DPS og da vil «Huset» være et nyttig verktøy for de ansatte.

Opplæringsprogrammet «Tryggere traumekompetanse, Bydel Østensjø»:

Som ledd i å styrke den enkelte ansattes handlingskompetanse, deltar 250 av bydelens ansatte i opplæringsprogrammet «Tryggere traumekompetanse, Bydel Østensjø». Programmet startet i november 2013 og siste av totalt fem heldagsamlinger avholdes i juni 2014. 100 ansatte har i tillegg deltatt i fordypningsgrupper mellom undervisningsdagene. Regionalt ressurscenter om vold og traumatisk stress og selvmordsforebygging, RVTS Øst, er i samarbeid med bydelen ansvarlig for opplæringen. Målsettingen er forebygging, tidlig intervensjon og rett hjelp til rett tid. Et utgangspunkt for opplæringen er at selv om faggruppene gjerne har ulike oppgaver og ulik kontakt med målgruppen, vil alle kunne dra nytte av denne undervisningen i sin daglige praksis. Utvikling av gode samarbeidsmodeller mellom faggruppene og seksjonene/ enhetene er et mål for undervisningen. Kunnskapen og erfaringene fra opplæringsprogrammet skal vedlikeholdes etter at programmet er avsluttet, i samarbeid med RVTS Øst.

1. Hvilke tilbud gis til barn og unge og deres foreldre av de ulike instansene i bydelen som jobber med dette?

Barn, ungdom og/eller familier med psykiske vansker har behov for ulik grad av hjelp. Tilbudene som gis fra bydelen kan gå fra det å se at noen har det vanskelig, avdekke dette, snakke med og bry seg om, til støttesamtaler, gruppetilbud, lettere behandling, eventuelt etablering av kontakt med behandlende tjenester som fastlege og spesialisthelsetjeneste.

Helsestasjons- og skolehelsetjeneste:

Helsestasjons- og skolehelsetjenestens oppgaver i forebyggende psykisk helsearbeid for barn og unge er å være et sted der barn, unge og foresatte kan komme med sin bekymring eller sine problemer. Helsestasjons- og skolehelsetjenesten kan oppdage psykiske vansker og risikofaktorer på et tidlig stadium og bidrar til tidlig innsats når vansker avdekkes.

Gravide og sped- og småbarnsforeldre styrkes og støttes i foreldrerollen og samspill barn - foreldre. Tilbud kan bestå av støttesamtaler, veiledning og nært samarbeid med familiesenter og barne- og ungdomspsykiatrien, BUP. BUP er ukentlig til stede på helsestasjonen gjennom prosjektet *Tidlig innsats for gravide, barn og familier med utsatt psykisk helse*.

Skolehelsetjenesten tilbyr samtaler, råd- og veiledning for elever som strever med sin psykiske helse, individuelt eller i gruppe, og gir tettere oppfølging til barn og unge som trenger det. I tillegg bidrar helsesøster på skolen til å fremme skoleelevers læringsmiljø og drive

nettverksskapende og annet psykososialt miljørettet arbeid. Ansatte i helsestasjons- og skolehelsetjenesten deltar i og koordinerer samarbeid med andre instanser i og utenfor bydelen. Skolehelsetjenesten ved de videregående skolene er styrket gjennom samarbeidsavtalen «Lavterskel – Utviklingsfremmende samtaler», med økt helsesøsterressurs fra bydelen og psykologressurs fra spesialisthelsetjenesten, BUP.

Helsestasjon for ungdom, HFU:

HFU er et lavterskeltilbud på ungdommens egne premisser. Ungdom, med psykiske vansker kan komme og snakke med helsesøster og får lett tilgang til samtale med psykolog, som er fast til stede i den ukentlige åpningstiden. Psykisk helse og rus henger ofte sammen. HFU samarbeider tett med prosjektansvarlig for «Ut av tåka». Prosjektet skal identifisere ungdom som bruker cannabis på et tidlig tidspunkt, arbeide systematisk med ungdommens motivasjon, samt gi hasjavenningskurs til ungdom som er motivert for å slutte med cannabis. Prosjektet samarbeider med Manglerud politistasjon.

Familiesenteret med åpen barnehage og språkenhet:

På familiesenteret arbeider blant andre psykolog og foreldreveiledere. De gir lettere psykisk helsehjelp til barn, unge og familier. Hjelpen gis i form av samtaler og/eller gruppetilbud. Familiesenteret bidrar med å vise vei videre om det er behov for mer omfattende hjelp enn det som gis fra de kommunale helsetjenestene. Familiesenteret har det koordinerende ansvar for TIBIR, "Tidlig innsats for barn i risiko", med blant annet PMTO, hvor det arbeides med atferdsproblematikk i aldersgruppen 3-12 år. Familiesenteret har tilknyttet åpen barnehage og språkenhet.

Barnehager:

Barnehagens oppgaver i det psykiske helsearbeidet for barn er å fremme psykisk helse og stimulere barnas evner og ressurser. Ansatte i barnehagene har en unik mulighet til å observere barn, iverksette tiltak, dokumentere og følge opp barn, i samarbeid med foreldrene/foresatte. Barnehagens tilbud går på å ta initiativ til foreldresamtaler og innhente informasjon fra foreldrene. De ansatte i barnehagene skal «se» barn som viser en bekymringsfull atferd og melde bekymringen videre. Styrer og pedagogisk leder deltar i tverrfaglig samarbeid med andre tjenester i enkeltsaker.

Ressursenhet for førskolebarn:

Ressursenhet for førskolebarn har ansvar for å fatte vedtak og utføre spesialpedagogisk hjelp etter sakkyndig vurdering fra PPT. Ressursenheten bistår bydelens kommunale og private barnehager med veiledning og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne, inkludert på grunn av psykisk helse, i barnehagen.

Utekontakt med arbeidstrening for ungdom:

Utekontakten arbeider blant annet på skolene, på fritidsklubbene og ute hvor ungdom oppholder seg. De har en unik mulighet til å fange opp barn og unge med psykiske problemer på et tidlig tidspunkt. Utekontakten kan drive oppsøkende virksomhet og er en samarbeidspartner som lytter, gir råd og veiledning og hjelper til med det meste av det barn og unge strever med. Utekontakten arbeider både med grupper og enkeltindivider. De er til stede i og har god kunnskap om ungdomsmiljøet i Bydel Østensjø, om ulike tilbud for barn og unge og om ulike hjelpetiltak. Utekontakten har ansvar for Oppfølgingstjenesten for ungdom som faller ut av videregående skole, OT, samt for arbeidstreningstiltaket for ungdom ved Skullerud aktivitetshus.

Fritidsklubber/ungdomsklubber:

Klubbene jobber i hovedsak med grupper, generelt forebyggende arbeid og

kulturarrangementer for barn og ungdom. Ansatte på klubben, som ofte har god relasjon til barnet/ ungdommen, kan snakke med barnet/ungdommen om en bekymring knyttet til psykisk helse. På bakgrunn av alvorlighetsgraden av bekymringen, eller utfallet av samtalen, blir foresatte kontaktet. I de fleste tilfeller kan det tilbys tiltak knyttet opp mot aktiviteter på klubben. Dette kan være samtaler med barn/ungdom, ekstra voksenkontakt, aktiviteter som kan gi mestringfølelse og aktiviteter hvor man kan jobbe med sosial kompetanse og nettverk. I tilfeller der det er behov for involvering av andre tjenester, kan fritidsleder eller klubbleder, etter samtykke fra barnet/ungdommen, inngå et samarbeid med andre tjenester.

Barnevern:

Barneverntjenestens oppgaver i det psykiske helsearbeidet for barn og unge er blant annet å ta i mot bekymringsmeldinger, undersøke grunnlaget for bekymringen og sette i gang forebyggende hjelpetiltak for barnet og familien. Mange barn og unge som barneverntjenesten kommer i kontakt med, har psykiske vansker og er risikoutsatt. For barneverntjenesten er tverrfaglig samarbeid i bydelen sentralt. Barnevernet benytter seg ofte av lavterskeltilbud i bydelen, for eksempel tiltak ved familiesenteret, arbeidstreninga e.a. Barn som viser symptomer på alvorlige psykiske vansker henvises til spesialisthelsetjenesten. Om noen lurer på om barnevernet skal involveres rundt barn og unge med psykiske vansker, skal eventuell bekymring drøftes med barnevernets vakttelefon.

Psykisk helseteam

Psykisk helseteam i bydelen tilbyr oppfølging av personer med psykiske lidelser. Barn og ungdom kan ha plager og psykiske vansker knyttet til at omsorgspersonene har utfordringer med egen psykisk helse. I samarbeid med foresatte kan andre tjenester kontakte psykisk helseteam, som ved behov kan delta i tverrfaglig samarbeid rundt familien. Psykisk helseteam tilbyr ekstra hjemmebesøk ved bekymring for familien og barnets situasjon.

Ved psykisk helseteam er et årsverk psykisk helsearbeider omgjort til psykolog, noe som er ment å gi større bredde i kompetanse, og som vil bidra til en enda mer fleksibel og målrettet tjeneste.

Nav:

Nav har mulighet til å gå på hjemmebesøk for nærmere undersøkelse ved bekymring for et barns eller en ungdoms psykiske helse, dersom de voksne er brukere hos Nav og mottar økonomisk sosialhjelp. Dersom man er bekymret for et barn eller en ungdom, som ikke er med i aktiviteter på grunn av dårlig økonomi i familien, kan NAV i samarbeid med foreldrene tilby kommunale aktiviteter, og det kan innvilges midler til aktiviteter til barn. NAV har flere prosjekter der en har tilbud til barn. For eksempel: "Hva har du gjort i ferien", aktivitetsdager, jobbtilbud til unge etc.

2. Omfanget av arbeidet som gjøres i dag

Psykisk helsearbeid for barn og unge omfatter forebygging for å hindre utvikling av psykiske lidelser, rusavhengighet og andre psykososiale problemer, samt tilbud til risikoutsatte barn og unge. Bydelens tilbud omfatter lavterskeltilbud som fremmer den psykiske helsen, ulike typer av kartlegging, lettere behandling og oppfølging av barn, unge og deres familier.

Tjenesteutøvere i bydelen rapporterer over tid at det er økning i behovet for psykisk helsehjelp i brukergruppen. Dette framkommer fra utekontakt, helsetjenester barn og unge, barnevernkantoret, OFOT, skoler med flere. Økningen bekreftes av tall fra tjenestene og av undersøkelsen Ung i Oslo 2012, som omfatter hele elevpopulasjonen på 9. og 10. trinn og 1. trinn på videregående skole. (Kilde Nova Notat 7/12). Om lag 30 familier er fulgt opp på helsestasjonen i prosjektet «Tidlig innsats til gravide og familier med utsatt psykisk helse på

helsestasjonen», mot svært få henvisninger til BUP før prosjektet startet. I 2010 gjennomførte skolehelsetjenesten i grunnskolen 913 konsultasjoner til elever vedrørende psykisk helse, mens tallet i 2013 var ca. 1500. Etter at det ble tilknyttet psykologtilbud på helsestasjon for ungdom, har antall konsultasjoner på dette feltet vist en økning. Det er nytt at Tiltakssenteret gir tjenester til barn og unge. I 2013 ble det gitt støttekontakt til 16 barn og unge med psykiske lidelser, og 15 familier/ barn/ unge fikk avlastning/ individuell oppfølging.

3. Signaler som er gitt om økonomisk satsing på området fra sentrale myndigheter

Sentrale myndigheter har i flere år satset på å styrke det psykiske helsearbeidet i kommunene, blant annet ved å styrke med psykologer og høgskoleutdannet personell med videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge. Det har vært mulig å søke om tilskudd for å ansette psykologer i kommunene. Målet med tilskuddsordningen er å stimulere flere kommuner til å ansette psykologer i kommunale helse- og omsorgstjenester. I 2014 er det satt av 100 millioner i tilskuddsordningen. Tilskuddet kan gis over 6 år med maksimumsbeløp 1. driftsår på kr 500 000, 2. driftsår kr 400 000, 3. driftsår kr 250 000 og 4. - 6. driftsår kr 200 000 per år.

I føringene fra sentrale myndigheter framheves det at forebygging og tidlig innsats er viktig. Bruken av psykologene skal tilpasses lokale behov. Psykologen kan gi individuell oppfølging, drive veiledning, fagutvikling og tverrfaglig samarbeid. Søknadsfrist for å søke midler for 2014 var 1. mai.

4. Gevinster som ligger i å organisere arbeidet annerledes

Bydelens tverrfaglige samarbeidssystem, TFS, ble presentert på seminaret 07.04.2014, der også ulike tjenester presenterte sitt psykiske helsearbeid. Det unike med Bydel Østensjø's TFS er at det fra etableringen av inkluderte både barnevern, kriminalitetsforebygging og psykisk helse. I samarbeidssystemet inngår bydelen med sine aktuelle tjenester, skolene, politiet, BUP, og nylig er også DPS invitert til å delta.

På seminaret 07.04.2014 la Ski kommune fram hvordan de organiserte sitt psykiske helsearbeid. Ikke noe av det som kom fram fra Ski kommune, skulle tilsi at nåværende organisering i Bydel Østensjø bør endres, men bekrefter heller at TFS og nåværende organisering støtter opp om et godt psykisk helsearbeid.

Det bør arbeides videre med å sikre kjennskap til hvilke tjenester som kan bidra med hvilke tiltak. Tverrfaglig samarbeid og koordinert innsats, bør videreutvikles, med særlig vekt på enkeltsaker. Opplæringen med «Tryggere traumekompetanse» og «Huset», det at DPS blir fast representant i bydelens samordningsutvalg, er tiltak som støtter opp om dette. Det arbeides i tillegg med utvikling og forbedring av tverrfaglige samarbeidsmøter på lavterskelnivå, etter modell av Lørenskog kommune, implementering i bruk av samarbeidsmodell i enkeltsaker, som ble utviklet i prosjekt Familieveiviser, og det er etablert mottaksgruppe for sikring av samarbeid ved bosetting av flyktninger. Alt dette viser at bydelen driver et aktivt forbedringsarbeid, for å møte de økte utfordringene på området.

I november 2013 ble bydelens tre bestillerkontorer omorganisert til to. Bestillerkontor 0-17 år opphørte og ble delt ut fra saksfelt, slik at saker innen habilitering barn og unge ble lagt til Søknadskontoret og saker innen psykisk helse ble lagt til Tiltakssenteret, psykisk helseteam. Dette medførte at bestillerfunksjonen for psykisk helse barn og vokse ble samlet på et sted. Tiltakssenteret ved psykisk helseteam fikk overført ressurser fra Bestillerkontor 0-17 år i form av 1 årsverk fagkonsulent og 0,9 årsverk saksbehandler. Psykisk helseteam vil med dette gi tilbud til både voksne og barn, og kan i større grad samordne innsatsen rundt familien.

5. Hvordan eventuelle ressurser kan utnyttes best mulig i bydelen

Ved at Bydel Østensjø kan gi lett tilgjengelig psykisk helsehjelp til barn, unge og deres familier, tidlig intervensjon i alder og forløp, hjelp uten henvisning, fleksibilitet i tilbudene, høy grad av brukerinvolvering, tilgjengelighet tilpasset brukere, er målet at færre trenger hjelp fra barnevern og spesialiserte tiltak innen psykisk helsevern. Bydelens tjenesteapparat skal medvirke til rask hjelp videre i systemet ved mistanke om at barn er utsatt for omsorgssvikt eller overgrep, eller har alvorlige lidelser. Dette ansees som god utnyttelse av ressursene.

6. Kapasitet og ressurser

Alle barn, unge og familier med behov for nødvendig psykisk helsehjelp skal få den hjelpen de trenger, fortrinnsvis ved hjelp på bydelsnivå, hos bydelens tjenester og/eller hos fastlege, eller ved at det henvises til spesialisthelsetjenesten. Samhandlingsreformen, som på sikt stiller større krav til hva kommunene skal løse av oppgaver, påpeker viktigheten av forebygging, tidlig innsats, og tiltak som viser seg å ha effekt. Tilbud til brukergruppene skal primært bygges opp og gis i nærmiljøet, mens spesialisthelsetjenesten skal støtte opp om arbeidet i kommunene og gi tilbud om utredning og behandling av mer alvorlige tilstander.

Faglig styrke, tverrfaglig samarbeid og samordning står sentralt for at bydelen skal lykkes i dette arbeidet. Bydelen har mange tjenester, ulik kompetanse og det er potensiale i å utnytte ressursene i dette. Med bakgrunn i det som er beskrevet, sammen med signaler fra sentralt hold, kan det framheves som behov at tjenestetilbudet kan styrkes ved at flere kan få tilbud om lettere behandling på bydelsnivå. Det er særlig behov for å styrke kapasiteten for barn og ungdom i alderen 12-20 år. Helsesøstre i grunnskolene etterspør psykolog som samarbeidende instans, med mulighet for å gi utvidet hjelp utover det de selv kan gi, med lavere terskel enn det er å henvise til BUP eller DPS.

Oppsummering

Psykisk helse er et overordnet satsingsområde for Bydel Østensjø. Ansatte i ulike deler av tjenesteapparatet opplever økt trykk fra barn, unge og deres foreldre/foresatte, særlig fra skolealder og oppover. Angst og depresjon er de mest utbredte psykiske lidelsene, og koster samfunnet store summer. Fra sentralt hold framheves det at det lønner seg å forebygge og å komme inn tidlig i forløpet.

Det er søkt Helsedirektoratet om tilskuddsmidler til å dekke psykolog i full stilling ved Familiesenteret. I søknaden framheves det at stillingens hovedoppgave vil være å gi barn og unge i grunnskolealder, med behov for psykisk helsehjelp, lett tilgjengelig hjelp på lavterskelnivå. Psykologen skal samarbeide tett med aktuelle instanser innad i bydelen, som helsesøster, «Ut av tåka», sosiallærer/rådgiver, utekontakt, barnevern, fastlege, psykisk helseteam samt eksterne instanser som BUP og DPS, slik at det blir gitt samordnet hjelp til de som trenger det. Psykologen skal bidra til å hindre forverring av psykiske vansker hos barn/ungdom ved at det gis hjelp før problemer manifesterer seg, og dermed bidrar til å forhindre henvisninger til spesialisthelsetjenesten.

Dersom bydelen får innvilget støtte, er iverksettelse av søknaden avhengig av bydelsutvalgets samtykke. Får bydelen støtte på kr 500 000, vil bydelens egenandel utgjøre kr 100 000 i 2014. Denne summen kan dekkes inn ved omdisponering av midler innen tjenesteområdet Helsetjenester barn og unge.

Bydelen har per 26.05.2014 fått muntlig tilbakemelding fra Helsedirektoratet om at vi etter all sannsynlighet vil få tilskuddsmidler til stillingen. Skriftlig svar vil bli gitt i løpet av juni måned.

Bydelsdirektørens forslag til vedtak

1. Sak om psykisk helsearbeid barn og unge tas til orientering
2. Det opprettes 1 årsverk som psykolog ved familiesenteret med virkning fra 01.09.2014
3. Det legges til grunn at stillingen delvis finansieres gjennom tilskuddsmidler på kr 500 000 første år, som er søkt om fra Helsedirektoratet
4. Bydelen dekker egenandel på kr 100 000 ved omdisponering av midler innen Helsetjenester barn og unge

Tove Stien /s
bydelsdirektør

Tommy Grotterød /s
avdelingssjef

Vedlegg: Program seminar om psykisk helse 7. april 2014
Huset – når du er bekymret for et barn eller en ungdom

Eventuelt